

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๖๗

เรื่องพิจารณาที่ ๒๓/๒๕๖๖

วันที่ ๒๔ เดือน มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง { คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ร้อง
นายพิธา ลิ้มเจริญรัตน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๓) หรือไม่ นับแต่เมื่อใด

ความเห็น

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ร้องส่งคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคสี่ กรณีมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๖ ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๖ ผู้ร้องออกประกาศกำหนดให้วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๖ เป็นวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป โดยกำหนดให้วันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๖ ถึงวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๖ เป็นวันรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ซึ่งพรรคก้าวไกลยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อต่อผู้ร้องในวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๖ โดยมีรายชื่อของผู้ถูกร้องอยู่ในลำดับที่ ๑ และรับรองตนเองเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเพื่อที่จะเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๖๖ ผู้ร้องประกาศรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ โดยผู้ถูกร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อในลำดับที่ ๑ พรรคก้าวไกล และเมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๖ ผู้ร้องประกาศผลการเลือกตั้งซึ่งผู้ถูกร้องได้รับการเลือกตั้ง

เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคก้าวไกล ต่อมาผู้ร้องได้รับรายงานเรื่องการถือครองหุ้น ในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนของผู้ถูกร้องจากประธานคณะกรรมการสืบสวนและไต่สวนที่ผู้ร้อง แต่งตั้งว่า กรณีมีเหตุอันสมควรสงสัยหรือความปรากฏว่าผู้ถูกร้องเป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิ สัมครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้ร้องจึงมีมติแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๖ แล้วคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเห็นว่า ผู้ถูกร้องเป็นผู้ถือหุ้น ในบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ซึ่งวัตถุประสงค์ตามหนังสือบริคณห์สนธิ หนังสือรับรองของบริษัท ดังกล่าวที่จดทะเบียนไว้กับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ (แบบ บมจ.๐๐๑) ระบุว่า ข้อ ๑๘ ประกอบกิจการโรงพิมพ์ รับพิมพ์หนังสือ พิมพ์หนังสือจำหน่าย และออกหนังสือพิมพ์ ข้อ ๔๐ ประกอบกิจการ รับบริหาร และดำเนินกิจการสถานีวิทยุ โทรทัศน์ โทรทัศน์ระบบบอกรับเป็นสมาชิก และโทรภาพทางสาย (เคเบิลทีวี) รับเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ บริการประชาสัมพันธ์และจัดรายการ ทางวิทยุโทรทัศน์ โทรทัศน์ระบบบอกรับเป็นสมาชิกและโทรภาพทางสาย (เคเบิลทีวี) ปฏิบัติตามมติ คณะรัฐมนตรี หรือคณะกรรมการควบคุมการกระจายเสียงของรัฐ หรือหน่วยงานผู้มีอำนาจใด ๆ ในการประกอบกิจการวิทยุ โทรทัศน์ โทรภาพทางสาย (เคเบิลทีวี) ข้อ ๔๑ ประกอบกิจการรับจ้าง โฆษณาทางโทรทัศน์ โรงภาพยนตร์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ หรือสื่อใด ๆ รับบริการถ่ายภาพเพื่อโฆษณา ผลิตภัณฑ์ ตลอดจนรับจ้างออกแบบโฆษณาทุกชนิดทุกประเภท บริการประชาสัมพันธ์ทางธุรกิจ และข้อ ๔๓ ประกอบกิจการผลิต จัดสร้าง จัดทำ จัดจำหน่าย และจัดการโดยประการอื่นซึ่งรายการ ที่เกี่ยวกับข่าว สารคดี ละคร การแสดงและรายการบันเทิงทุกชนิดทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ โรงภาพยนตร์ โรงละคร โรงมหรสพ หรือสถานบันเทิงใด ๆ ประกอบกับตามแบบหนังสือนำส่งงบการเงิน (แบบ ส.บช.๓) ของบริษัทดังกล่าวที่ยื่นต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้าเมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๖ นำส่งงบการเงิน รอบปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ ระบุประเภทธุรกิจว่า “สื่อโทรทัศน์” แม้ปัจจุบันบริษัท ดังกล่าวหยุดการแพร่ภาพออกอากาศ แต่บริษัทยังคงสามารถประกอบกิจการเมื่อใดก็ได้ตราบเท่าที่ยังมิได้ จดทะเบียนเลิกบริษัท และสามารถประกอบกิจการสื่อสารมวลชนอื่น ๆ ได้ตามวัตถุประสงค์ ที่จดทะเบียนไว้ จึงถือว่าบริษัทดังกล่าวเป็นบริษัทประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ และจากการตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น ณ วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๖ ผู้ถูกร้องเป็นผู้ถือหุ้น ในลำดับที่ ๗๐๖๑ จำนวน ๔๒,๐๐๐ หุ้น โดยถือหุ้นในนามตนเองมิได้หมายความว่าถือแทนบุคคล นิติบุคคล หรือในฐานะผู้จัดการมรดกแต่อย่างใด และถือหุ้นดังกล่าวเรื่อยมา จนกระทั่งเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องได้โอนหุ้นทั้งหมดให้นายภาวิชณ ลิมเจริญรัตน์ กรณีมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า ผู้ถูกร้องเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทซึ่งประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ อยู่ในวันที่พรรคก้าวไกล ได้จัดส่งบัญชีรายชื่อผู้ถูกร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อในบัญชีรายชื่อ

ลำดับที่ ๑ ผู้ร้องมีมติและมีคำวินิจฉัยคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ๑๖๑/๒๕๖๖ วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ว่า ผู้ถูกร้องเป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๓) ให้ส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคสี่ ให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๓) มีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญ จะมีคำวินิจฉัย และในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของผู้ร้องสิ้นสุดลง ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคสอง และมีคำสั่งให้ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ร้องว่างลงนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญ อ่านคำวินิจฉัยให้แก่คู่กรณีฟังตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๕ วรรคหนึ่ง (๒) ประกอบพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๖ วรรคหนึ่ง

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติหน้าที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตั้งแต่วันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๖ จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย

ผู้ถูกร้องยื่นคำร้องชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า ผู้ถูกร้องมิได้เป็นบุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๓) เนื่องจากบริษัทดังกล่าวมิได้ประกอบกิจการ หนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ เพราะถูกยกเลิกสัญญาเข้าร่วมงานและดำเนินการสถานีวิทยุโทรทัศน์ ระบบ ยู เอช เอฟ นับตั้งแต่วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๐ และบริษัทเลิกจ้างลูกจ้างทั้งหมดเมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๐ ปัจจุบันจึงไม่ได้ประกอบกิจการเกี่ยวกับสื่อมวลชน แม้ยังเป็นข้อพิพาทในศาลปกครองสูงสุด ที่บริษัทเรียกร้องค่าเสียหายจากการบอกเลิกสัญญาดังกล่าว ยังคงมีสถานะเป็นนิติบุคคลก็ตาม เมื่อคดี สิ้นสุดลงบริษัทจะเลิกกิจการและชำระบัญชี ในการประชุมสามัญผู้ถือหุ้นประจำปี ๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๘ ตามรายงานการประชุมสามัญผู้ถือหุ้นประจำปี ๒๕๕๘ และในการประชุมสามัญ ผู้ถือหุ้นประจำปี ๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐ นายคิมห์ สิริทวีชัย ประธานกรรมการบริษัท ในฐานะประธานในที่ประชุมยืนยันว่า บริษัทมิได้ประกอบกิจการเกี่ยวกับสื่อมวลชนนับตั้งแต่ ถูกบอกเลิกสัญญา บริษัทยังไม่มีกิจการใด ๆ รอลผลคดีความ ซึ่งในการพิจารณาว่าบริษัท ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนจะพิจารณาจากวัตถุประสงค์ในหนังสือรับรองบริษัท เพียงประการเดียวมิได้ ต้องพิจารณาจากรายได้ของกิจการด้วย ตามแนวคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๑๘ - ๑๙/๒๕๖๓ ซึ่งรายได้ของบริษัทตามแบบ ส.บช.๓ รับวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๖ นำส่ง งบการเงินรอบปีบัญชีสิ้นสุด ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ ระบุว่าไม่ได้ดำเนินการเนื่องจากรอลผลคดี มีรายได้จากผลตอบแทนการลงทุนและดอกเบี้ยรับ ตามงบกระแสเงินสดระบุว่ามิได้จากการขาย

ตราสารทุนหรือตราสารหนี้ของกิจการอื่น และมีรายได้จากดอกเบี้ยรับ และตามงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จจ
ระบุรายได้มาจากผลตอบแทนจากเงินลงทุนและดอกเบี้ยรับ เป็นรายได้จากการประกอบกิจการอื่น
ซึ่งมิใช่กิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชน และสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง
กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.) มีหนังสือแจ้งผู้ถูกร้องว่า บริษัท
ไม่เป็นผู้ได้รับอนุญาตหรือได้รับจัดสรรให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์
หรือกิจการโทรคมนาคม ตามพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการ
วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๔๑ และไม่เป็นผู้ได้รับ
ใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ตามพระราชบัญญัติ
การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗ และพระราชบัญญัติ
การประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ มาตรา ๗ (๕) อีกทั้งศาลฎีกาและศาลปกครองสูงสุด
วางหลักเกี่ยวกับกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓) ว่า
ต้องมีรายได้จากการประกอบกิจการสื่อมวลชนหรือดำเนินกิจการสื่อมวลชน ณ วันที่มีเหตุแห่งการยื่นคำร้อง
พิจารณาเฉพาะวัตถุประสงค์ของบริษัทอย่างเดียวนั้นไม่ชอบ ตามคำสั่งศาลฎีกาคดีหมายเลขแดงที่
๑๑๔/๒๕๖๖ และคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๔/๒๕๕๖ นอกจากนี้ผู้ถูกร้องมิได้ถือหุ้นบริษัท
ดังกล่าวไว้เพื่อตน เนื่องจากเมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๔๙ นายพงษ์ศักดิ์ ลิ้มเจริญรัตน์ บิดาของผู้ถูกร้อง
ถึงแก่ความตาย ศาลแพ่งกรุงเทพใต้มีคำสั่งคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ ๑๘๖๐/๒๕๕๐ วันที่ ๑๖ มีนาคม
๒๕๕๐ แต่งตั้งผู้ถูกร้องเป็นผู้จัดการมรดก แล้ววันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๐ ผู้ถูกร้องในฐานะผู้จัดการ
มรดกได้รับโอนหลักทรัพย์จากบัญชีหลักทรัพย์ที่เจ้ามรดกเปิดไว้กับบริษัทหลักทรัพย์ ฟิลลิป (ประเทศไทย)
จำกัด (มหาชน) เป็นหุ้นของบริษัท ๘ บริษัท รวมถึงหุ้นของบริษัทดังกล่าวจำนวน ๔๒,๐๐๐ หุ้น
โดยผู้ถูกร้องได้รับมอบหมายจากทายาทอื่นให้ถือครองหลักทรัพย์ทุกรายการอันเป็นทรัพย์มรดกไว้แทน
แต่ผู้ถูกร้องได้รับทราบจากบริษัทหลักทรัพย์ดังกล่าวว่า ไม่สามารถระบุนฐานะ “ผู้จัดการมรดก” ต่อท้าย
ชื่อ-สกุลของผู้ถือหลักทรัพย์ที่เป็นมรดกได้ และเมื่อบริษัทไม่มีความแน่นอนเกี่ยวกับความสามารถ
ในการดำเนินงานต่อเนื่อง และผู้สอบบัญชีไม่แสดงความเห็นต่องบการเงินของบริษัทตั้งแต่ปี ๒๕๔๙
ทำให้ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเพิกถอนหุ้นสามัญของบริษัทจากการเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียน
ตั้งแต่วันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เป็นเหตุให้หุ้นสามัญของบริษัทไม่สามารถซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ได้
เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๒ ผู้ถูกร้องในฐานะผู้จัดการมรดกได้ทำสัญญาแบ่งปันทรัพย์มรดก
โดยโอนหุ้นบริษัทดังกล่าวจำนวน ๔๒,๐๐๐ หุ้น ให้นายภาชิน ลิ้มเจริญรัตน์ ซึ่งเป็นบุตรของเจ้ามรดก
และเป็นน้องชายของผู้ถูกร้องตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๗๕๐ วรรคสอง
แต่ทรัพย์สินหลายรายการยังคงเป็นชื่อของผู้ถูกร้องในฐานะผู้จัดการมรดก เนื่องจากเป็นหุ้นของบริษัท

ที่ไม่สามารถทำการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ได้ของบริษัทดังกล่าวและของบริษัท สหวิริยาสตีลอินดัสตรี จำกัด (มหาชน) ทายาทจึงไม่เร่งรัดการแบ่งปัน ส่วนที่ดินมรดกในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีการจดทะเบียนโอนจากผู้ถูกร้องในฐานะผู้จัดการมรดกมาเป็นของผู้ถูกร้อง หรือโอนให้นางลิลิญา ลี้มเจริญรัตน์ ภริยาของเจ้ามรดก เมื่อทายาทยังไม่มีความสะดวกด้านการเงินจึงไม่เร่งรัดในการแบ่งมรดก การจัดการทรัพย์สินมรดกดังกล่าวใช้ระยะเวลากว่าสิบปี ซึ่งเป็นไปตามปกติวิสัยของครอบครัวผู้ถูกร้อง ผู้ถูกร้องเพียงแต่ครอบครองหุ้นบริษัทดังกล่าวแทนนายภาชิน เจ้าของที่แท้จริงตั้งแต่วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๒ ผู้ถูกร้องมิได้ครอบครองหุ้นดังกล่าวเพื่อตน นอกจากนั้น ผู้ถูกร้องไม่มีอำนาจครอบงำกิจการของบริษัทดังกล่าวตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๔๗ ที่บัญญัติให้การกระทำที่ตนหรือบุคคลอื่นเป็นผู้ถือหลักทรัพย์ในกิจการรวมกันถึงร้อยละสิบห้าขึ้นไปของจำนวนสิทธิออกเสียงทั้งหมดของกิจการนั้น ให้ถือว่าเป็นการเข้าถือหลักทรัพย์เพื่อครอบงำกิจการ เว้นแต่การเป็นผู้ถือหลักทรัพย์นั้นเป็นผลจากการได้มาโดยทางมรดก ประกอบกับคำสั่งศาลฎีกา คดีหมายเลขแดงที่ ๒๔ สสช ๒๔/๒๕๖๖ ที่ว่าผู้ร้องถือหุ้นในบริษัท จำนวน ๒๐๐ หุ้น ถือว่าเป็นสัดส่วนที่น้อยมาก ไม่มีอำนาจสั่งการให้บริษัทดำเนินการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ร้องคดีดังกล่าว หรือพรรคการเมืองของผู้ร้องคดีดังกล่าวหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครและพรรคการเมืองอื่นเพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งของผู้ร้องคดีดังกล่าวหรือพรรคการเมืองของผู้ร้องคดีดังกล่าวได้ การตีความบทบัญญัติของกฎหมายลายลักษณ์อักษรให้ผู้ร้องคดีดังกล่าวมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง เพราะเหตุเป็นผู้ถือหุ้นของบริษัทเพียง ๒๐๐ หุ้น ย่อมไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ดังนั้นเมื่อผู้ถูกร้องถือหุ้นบริษัทดังกล่าวจำนวน ๔๒,๐๐๐ หุ้น ตามสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น ณ วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๖ โดยหุ้นสามัญของบริษัทดังกล่าวมีจำนวน ๑,๒๐๖,๖๙๗,๔๐๐ หุ้น การถือหุ้นของผู้ถูกร้องคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๐.๐๐๓๔๘ ของจำนวนหุ้นสามัญทั้งหมดของบริษัทดังกล่าวถือว่าเป็นสัดส่วนที่น้อยมาก ผู้ถูกร้องย่อมไม่บุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๓)

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ บัญญัติว่า “บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ... (๓) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ” และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ บัญญัติว่า “สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง เมื่อ ... (๖) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๘” คำว่า เจ้าของหรือผู้ถือหุ้นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓) เป็นคำตัวอักษรที่เข้าใจได้ทันทีว่า ผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้น โดยมิต้องให้เข้าใจว่าไม่หมายถึงเจ้าของรวมไม่ว่ากี่คน มิฉะนั้น ต้องบัญญัติให้เห็นชัดเจนว่า เจ้าของคนเดียวและจะมีจำนวนหุ้นเท่าใดก็ตามแม้เพียงหุ้นเดียวย่อมเป็นหุ้นตามที่บัญญัติขึ้นแล้ว

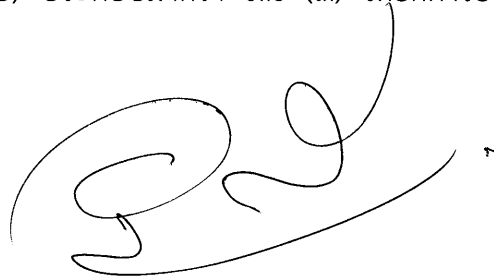
หากจะให้มีส่วนหรือจำนวนหุ้นย่อมต้องบัญญัติให้เห็นชัดเจน ดังรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๗ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “รัฐมนตรีต้องไม่เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทหรือไม่คงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทต่อไปตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติ และต้องไม่เป็นลูกจ้างของบุคคลใด” วรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่รัฐมนตรีผู้ใดประสงค์จะได้รับประโยชน์จากกรณีตามวรรคหนึ่งต่อไป ให้แจ้งประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง และให้ออนหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทดังกล่าวให้แก่นิติบุคคลซึ่งจัดการทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ” อันแสดงให้เห็นความแตกต่างอย่างชัดเจนว่ามีได้เกี่ยวกับการครอบงำในความเป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นแต่ประการใด เพราะเจ้าของคนเดียวหรือผู้ถือหุ้นที่มีจำนวนมากพอที่จะครอบงำหรือให้ดำเนินการไปตามประสงค์ของตนได้ สามารถสนับสนุนหรือโจมตีผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ แม้มีตำแหน่งเป็นหัวหน้าพรรคการเมือง หรือตำแหน่งอื่นในพรรคการเมือง แต่ไม่สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็กระทำการดังกล่าวได้ รวมถึงเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นซึ่งครอบงำการดำเนินการของผู้ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนที่จะสนับสนุนหรือโจมตีพรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามที่ประสงค์ได้ จึงมีใช้สิ่งสำคัญที่ต้องพิจารณาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓) บัญญัติไว้ เพราะมีใช้บุคคลต้องห้ามที่จะกระทำการดังกล่าว แต่การกระทำการดังกล่าวอาจเป็นการกระทำผิดหรือไม่ถูกต้องตามกฎหมายอื่น เช่น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นต้น ซึ่งต่างกรณีกันกับกรณีนี้ เมื่อผู้ถูกร้องเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของนายพงษ์ศักดิ์ ลឹมเจริญรัตน์ กับนางลิลิฎา ลឹมเจริญรัตน์ นายพงษ์ศักดิ์ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๔๙ ตามสำเนาใบมรณบัตรเอกสารหมายเลข ๓๒ นายพงษ์ศักดิ์กับนางลิลิฎามีบุตรด้วยกัน ๒ คน คือ ผู้ถูกร้องและนายภาวิชฌ ตามบัญชีทายาทเอกสารหมายเลข ร ๒๘ หุ้นของบริษัทดังกล่าวจำนวน ๔๒,๐๐๐ หุ้น จึงเป็นมรดกที่ตกทอดแก่ทายาททันทีนับแต่เจ้ามรดกตาย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๙๙ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “เมื่อบุคคลใดตาย มรดกของบุคคลนั้นตกทอดแก่ทายาท” แม้ศาลแพ่งกรุงเทพใต้มีคำสั่งคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ ๑๘๖๐/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๐ แต่งตั้งผู้ถูกร้องเป็นผู้จัดการมรดก และคดีถึงที่สุดตามสำเนาหนังสือสำคัญคดีถึงที่สุดศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ที่ ศย ๓๐๐.๐๐๗/(๒.๑) ๕๑๒ ลงวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๖ เอกสารหมายเลข ร ๒๙ และ ร ๓๑ ก็ตาม เป็นเพียงหน้าที่ซึ่งไม่จำเป็นว่าทายาทผู้ตายเท่านั้นถึงเป็นผู้จัดการมรดกผู้ตายได้ เพราะผู้ตายอาจตั้งผู้จัดการมรดกไว้โดยพินัยกรรมหรือพินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมืองให้ผู้ที่ผู้ตายประสงค์ให้เป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายไว้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๕๘ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “พินัยกรรมนั้น จะทำเป็นเอกสารฝ่ายเมืองก็ได้ กล่าวคือ (๑) ผู้ทำพินัยกรรมต้องไปแจ้งข้อความที่ตนประสงค์

จะให้ใส่ไว้ในพินัยกรรมของตนแก่กรรมการอำเภอด้านหน้าพยานอีกฝ่ายหนึ่งอย่างน้อยสองคนพร้อมกัน (๒) กรรมการอำเภอดังกล่าวต้องจดข้อความที่ผู้ทำพินัยกรรมแจ้งให้ทราบนั้นลงไว้ และอ่านข้อความนั้นให้ผู้ทำพินัยกรรมและพยานฟัง (๓) เมื่อผู้ทำพินัยกรรมและพยานทราบแน่ชัดว่าข้อความที่กรรมการอำเภอดังกล่าวนั้นเป็นการถูกต้องตรงกันกับที่ผู้ทำพินัยกรรมแจ้งไว้แล้ว ให้ผู้ทำพินัยกรรมและพยานลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ (๔) ข้อความที่กรรมการอำเภอดังกล่าวนั้น ให้กรรมการอำเภอลงลายมือชื่อและลงวัน เดือน ปี ทั้งจดลงไว้ด้วยตนเองเป็นสำคัญว่า พินัยกรรมนั้นได้ทำขึ้นถูกต้องตามบทบัญญัติอนุมาตรา ๑ ถึง ๓ ข้างต้น แล้วประทับตราตำแหน่งไว้เป็นสำคัญ” และวรรคสอง บัญญัติว่า “การชดเชย ตก เต็ม หรือการแก้ไขเปลี่ยนแปลงอย่างอื่นซึ่งพินัยกรรมนั้นย่อมไม่สมบูรณ์ เว้นแต่ผู้ทำพินัยกรรม พยาน และกรรมการอำเภอดังกล่าวจะได้อ่านลายมือชื่อกำกับไว้” และมาตรา ๑๖๕๙ บัญญัติว่า “การทำพินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมืองนั้น จะทำนอกที่ว่าการอำเภอก็ได้ เมื่อมีการร้องขอเช่นนั้น” เมื่อบุคคลดังกล่าวไม่ขัดข้องและมีได้เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้เป็นผู้จัดการมรดกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๗๑๘ ที่บัญญัติว่า “บุคคลต่อไปนี้จะเป็นผู้จัดการมรดกไม่ได้ (๑) ผู้ซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ (๒) บุคคลวิกลจริต หรือบุคคลซึ่งศาลสั่งให้เป็นผู้เสมือนไร้ความสามารถ (๓) บุคคลซึ่งศาลสั่งให้เป็นคนล้มละลาย” และเมื่อไม่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องซึ่งเป็นทายาทรับมรดกของผู้ตายได้มีการสละการรับมรดกของผู้ตายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๑๒ ที่บัญญัติว่า “การสละมรดกนั้นต้องแสดงเจตนาชัดแจ้งเป็นหนังสือมอบไว้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือทำเป็นสัญญาประนีประนอมยอมความ” และมาตรา ๑๖๓๑ ที่บัญญัติว่า “ในระหว่างผู้สืบสันดานต่างชั้นกันนั้น บุตรของเจ้ามรดกอันอยู่ในชั้นสนิทที่สุดเท่านั้นมีสิทธิรับมรดก ผู้สืบสันดานที่อยู่ในชั้นถัดลงไปจะรับมรดกได้ก็แต่โดยอาศัยสิทธิในการรับมรดกแทนที่” ผู้ถูกร้องจึงร่วมกับทายาทอื่นเป็นเจ้าของหุ้นบริษัทดังกล่าวในฐานะทายาททันทีนับแต่นายพงษ์ศักดิ์เจ้ามรดกตายเมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๔๙ และเมื่อผู้ถูกร้องเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายตามที่ร้องขอให้ศาลตั้งผู้ถูกร้อง ผู้ถูกร้องจึงเป็นผู้ถือหุ้นดังกล่าวแทนตนเองและทายาทอื่นด้วยหลังจากได้รับคำสั่งแต่งตั้งจากศาล เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๐ บริษัทดังกล่าวเดิมชื่อบริษัทสยามอินโฟเทคนิกส์ จำกัด ทำสัญญาเข้าร่วมงานและดำเนินการสถานีวิทยุโทรทัศน์ กำหนดอายุสัญญา ๓๐ ปี กับสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (สปน.) เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๓๘ ตามเอกสารหมายเลข ศ ๓ แล้วจดทะเบียนแปรสภาพเป็นบริษัทมหาชนจำกัดและเปลี่ยนชื่อเป็นบริษัทดังกล่าว ระบุวัตถุประสงค์ของบริษัทมหาชนจำกัดจำนวน ๔๕ ข้อ โดยมีข้อ ๑๘ ข้อ ๔๐ ข้อ ๔๑ และข้อ ๔๓ ตามเอกสารหมายเลข ศ ๓ ต่อมา สปน. มีหนังสือลงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๐ ถึงกรรมการผู้จัดการบริษัทดังกล่าว แจ้งบอกเลิกสัญญาเข้าร่วมงานและดำเนินการสถานีวิทยุโทรทัศน์ระบบ ยู เอช เอฟ การแจ้งบอกเลิกสัญญาโดยหนังสือฉบับนี้ ย่อมเป็นผลให้สัญญาเข้าร่วมงานฯ สิ้นสุดลงตามเอกสารหมายเลข ศ ๔๗

อันแสดงว่า มรดกหุ้นของบริษัทดังกล่าวเป็นหุ้นของบริษัทซึ่งประกอบกิจการสื่อมวลชนในขณะ ก่อนวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๐ ผู้ถูกร้องและทายาทอื่นจึงเป็นเจ้าของหุ้นของบริษัทซึ่งประกอบกิจการ สื่อมวลชน แต่อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าผู้ถูกร้องในฐานะผู้จัดการมรดกจะได้มีการแบ่งปันมรดกให้ทายาทอื่น ตามหน้าที่แล้วหรือไม่ ได้ความว่าบริษัทดังกล่าวได้หยุดประกอบกิจการตั้งแต่วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๐ และวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๐ บริษัทดังกล่าวยื่นแบบแจ้งการเปลี่ยนแปลงชื่อเท็จจริงนายจ้าง ต่อสำนักงานประกันสังคม เพื่อแจ้งว่าบริษัทหยุดกิจการชั่วคราวตั้งแต่วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๐ เนื่องจาก ไม่มีพนักงาน โดยสำนักงานประกันสังคมตรวจสอบแล้วอนุมัติการหยุดกิจการชั่วคราวดังกล่าว ปัจจุบัน ยังคงปรากฏข้อมูลสถานประกอบการของสำนักงานประกันสังคมว่า หยุดกิจการชั่วคราวตั้งแต่วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๐ ถึงปัจจุบัน ตามเอกสารหมายเลข ศ ๘๔ และตามแบบ ส.บช. ๓ รอบปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๐ ถึงปี ๒๕๖๒ ระบุประเภทธุรกิจว่า “กิจกรรมของบริษัทโฮลดิ้งที่ไม่ได้ลงทุนในธุรกิจ การเงินเป็นหลัก” รอบปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๓ และปี ๒๕๖๔ ระบุประเภทธุรกิจว่า “สื่อโทรทัศน์” ระบุสินค้า/บริการว่า “ปัจจุบันไม่ได้ดำเนินการเนื่องจากติดคดีความ” รอบปีสิ้นสุด วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ ระบุประเภทธุรกิจว่า “สื่อโทรทัศน์” ระบุสินค้า/บริการว่า “ไม่ได้ดำเนินการ เนื่องจากรอผลคดี มีรายได้จากผลตอบแทนการลงทุนและดอกเบี้ยรับ” ตามเอกสารหมายเลข ศ ๑๑/๑ ศ ๑๐/๑ ศ ๙/๑ ศ ๘/๑ ศ ๗/๑ และ ศ ๖/๑ นอกจากนี้ หมายเหตุประกอบงบการเงิน สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๐ ถึงปี ๒๕๖๕ ระบุว่า บริษัทเคยดำเนินธุรกิจหลักเกี่ยวกับการ ดำเนินการสถานีโทรทัศน์ สื่อโฆษณา และการผลิตรายการ แต่ สเปน. ได้เพิกถอนสัญญาดังกล่าว ส่งผลให้บริษัทต้องหยุดดำเนินการ และระบุว่า บริษัทมีรายได้ผลตอบแทนจากการลงทุนและดอกเบี้ยรับ ส่วนบริษัทย่อย คือ บริษัท อาร์ตแวย์ มีเดีย จำกัด ปัจจุบันหยุดดำเนินธุรกิจ ตามเอกสารหมายเลข ศ ๖ ถึง ศ ๑๑ ส่วนแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บริษัท (ภ.ง.ด.๕๐) ตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ ถึงปี ๒๕๖๕ ระบุว่า “ประกอบกิจการเผยแพร่ภาพยนตร์ วิดีทัศน์ และรายการโทรทัศน์ แต่ระบุรายได้โดยตรง จากการประกอบกิจการเป็นศูนย์บาท” และระบุรายได้อื่นว่ามาจากดอกเบี้ยรับ ตามเอกสารหมายเลข ศ ๑๕ ถึง ศ ๒๐ แม้ว่าแบบ ส.บช.๓ ปี ๒๕๖๕ ทั้ง ๒ ฉบับ ที่มีข้อความอันเป็นสาระสำคัญ ไม่ตรงกัน นายคิมห์ สิริวิชัย ประธานกรรมการบริษัทเบิกความว่า แบบ ส.บช.๓ ทั้ง ๒ ฉบับ เป็นฉบับจริง แต่มีการยื่นเอกสารฉบับหลังแก้ไขและยกเลิกเอกสารฉบับแรกเพื่อให้เกิดความชัดเจน และไม่ให้เกิดข้อถกเถียงในข้อความของเอกสารฉบับแรก และกรณีเอกสารฉบับแรกระบุประเภท สินค้า/บริการว่า “สื่อโฆษณา” เป็นไปตามที่กระทรวงพาณิชย์กำหนดให้กรณีบริษัทไม่ได้ดำเนินการ ให้ระบุวัตถุประสงค์ข้อใดข้อหนึ่งของบริษัทซึ่งสอดคล้องกับคู่มือการนำส่งงบการเงินของกรมพัฒนาธุรกิจ การค้าที่กำหนดให้การกรอกข้อมูลประเภทธุรกิจกรณีไม่ได้ดำเนินการ ให้ระบุวัตถุประสงค์ให้ตรงกับ

ที่จดทะเบียนไว้กับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ตามเอกสารหมายเลข ศ ๑๔๐/๖๔ ส่วนกรณีรายงานการประชุม
สามัญผู้ถือหุ้นเมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๖ หน้าสุดท้าย ซึ่งมีผู้ถือหุ้นถามว่าในขณะนี้บริษัทยังประกอบ
กิจการเป็นสื่อมวลชนอยู่หรือไม่ คำตอบระบุว่า ยังประกอบกิจการอยู่ตามวัตถุประสงค์ของบริษัทนั้น
ไม่ใช่การยืนยันว่าบริษัทดำเนินกิจการสื่อมวลชน แสดงให้เห็นว่าปัจจุบันบริษัทดังกล่าวไม่ได้ประกอบ
กิจการที่เกี่ยวกับสื่อมวลชน อีกทั้งไม่ปรากฏหลักฐานใด ๆ ว่า บริษัทดังกล่าวได้รับใบอนุญาตให้ประกอบ
กิจการตามพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียง
และกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการ
วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และไม่ใช่ผู้ได้รับอนุญาต
ประกอบกิจการภาพยนตร์ วิทยุทัศน์ และสื่อโฆษณา ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวิทยุทัศน์
พ.ศ. ๒๕๕๑ ตามเอกสารหมายเลข ศ ๘๕ ถึง ศ ๙๐ บริษัทดังกล่าวจึงมิได้ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์
หรือสื่อมวลชนใด ๆ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓) อยู่ในวันรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ วันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๖ ถึงวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องจึงมิได้
เป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓) ในการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรแบบบัญชีรายชื่อในวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๖ แต่อย่างใด

จึงมีความเห็นว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้อง ไม่สิ้นสุดลง
ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๓) ให้ยกคำร้อง

(นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ